

pogoj v dosego zrelega grozdja v severnih krajih je — pravilna izgoja trte. Pod pravilno izgojo pa razumevamo prvič pravo obliko trte v starem lesu, drugič pravo vsakoletno obrezovanje.

(Dalje prihodnjič.)

V združenji je moč.

Pod tem in enakim naslovom spisalo se je uže mnogo člankov po kmetijskih in drugih časopisih. Kolikokrat se je uže povdarjalo o pomenu združenja, katero ima namen, da ž njim dosežemo to, kar posamezna osoba dostikrat doseči ne more. Obrtnija in kmetijstvo naše propasti mora pri sedanjih razmerah, ako ostane na eni in isti stopinji ter ne napreduje. Pri nas zanašajo se gospodarji in obrtniki veliko preveč na državno pomoč; država sicer pomaga, kolikor jej je mogoče, nazadnje ostane pa stari pregovor še vedno v svoji stari pravici: „Pomagaj si sam, in Bog ti bode pomagal“. Treba se je v prvi vrsti naslanjati na lastno moč, ker pa moč posameznih oseb ne zadostuje doseči mnogo, treba je zediniti moči, tu osnovati zadruga ali društva. Mnogo se je pisalo uže o splošnih kmetijskih, o sadjerejskih, čebelarških, vinorejskih in sirarskih društvih in zadrugah; večina vseh teh spisov padla je pa na nerodovita tla. Naši gospodarji so jako trmoglavji, naj bo stvar še tako izvrstna in po izkušnjah dokazana, vsega priporočila vredna, prej se je ne bodo poprijeli, predno ne zagrabi dobička z roko.

Koliko se v kmetijstvu z združenjem lahko doseže, nečem zopet na dolgo razlagati, ampak praktično pokazati:

Minulo je uže nad deset let, ko je velezasluženi gospod župnik Mesar v Bohinjski Bistrici pričel delovati na to, bi li bilo mogoče izdelavati v Bohinji sir, in sicer ne domače navadno blago, katero se večidel še prodati ne more, ampak sir napravljen po švicarskem načinu. Bohinjci imajo mnogo krav, toraj mnogo mleka, tega mleka se je poprej navadno veliko doma porabilo, še več pa potratilo, mnogo mleka se je pokvarilo, katero ni bilo poprej za drugo stvar nego za pitanje svinj. Kar je mleka ostalo, iz tega napravil se je bohinjski domači sir, ki se je navadno vporabil domá, potem pa maslo, katero so od Bohinjcev pokupili navadno Tolminci. V istem času je gospodar povprečno od litra mleka dobil kaka 2 solda. Ali se splača rediti potem krave, ako mleko pri tej izvrstni planinski paši nima nobene vrednosti? V ljubljanski okolici in v drugih krajih stane liter mleka poprečno 8 soldov.

Kakor sem prej omenil, pričele so se snovati v Bohinji sirarske zadruga pred dobrimi desetimi leti. Glavni njih namen je, iz mleka skupno izdelovati in prodajati maslo in sir ter na ta način povečati vrednost mleka.

Gosp. župnik Mesar trdil se je mnogo z osnovanjem teh zadrug, pa koliko sitnosti imel je, predno je združil sicer jako bistrumne, vendar pa nekoliko trmoglave Bohinjce!

Njegovo neumorno delovanje posrečilo se mu je pa popolnoma. Mislim, da pravo ukrenem, ako kratko poročam nekoliko o bohinjskih sirarskih zadrugah.

V bohinjski dolini nahaja se sedaj devet samostojnih zadrug. Zadruga so sledeče: Bohinjska Bistrica, Ravne, Nemški rovt, Nomen, Bitnje, Savica, Polje, Stara Fužina in Črnica.

Leta 1881. bilo je v vseh zadrugah ravno 400, kateri so nanosili skupaj 527.183 kilogramov mleka.

Iz tega mleka napravilo se je

sira	43.592 kilogramov,
skute	23.754 „
siratke	350.025 litrov.

Sir se je ves prodal, siratka in skuta se je pa med ude razdelila.

Za prodani sir dobilo se je 20.796 gold. 25 kr.

Vrednost skute znaša čisto	7.127	„	23	„
„ siratke	„	„	1.740	„ 9 „

Skupaj toraj 29.661 gold. 57 kr.

Mleko podelalo se je večinoma v popolnem mastni sir po „emendolskem“ načinu v hlebe po 10 do 40 kilogr. težke.

Akoravno se je za inventar izdalo 3604 gld. 81 kr., vendar je kljub temu vsak liter mleka dobil ceno 5.51 solda.

Številke tu jasno govoré, one so nam najboljše dokaz, da je istinito v združenji moč. —r.

Gospodarske stvari iz deželne zbornice kranjskega.

Posnetek iz letnega poročila vodstva deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu za šolsko in gospodarsko leto 1881/2.

V sledečem podamo svojim bralcem posnetek iz letnega poročila o naši deželni vinorejski šoli na Slapu za leto 1881/2., ker je zavod ta zelo pomenljiv za razvitek naše vino- in sadjereje:

Učenci zavoda. V šolskem letu 1881/2., katero se je končalo z javnim izpitom dné 30. oktobra 1882., so bili sledeči učenci v zavodu, in sicer:

V prvem letu:

Pezdirec Janez iz Drašice na Dolenjskem,
Potočnik Janez iz Zagorice na Gorenjskem,
Škerl Gašper iz Zabočevega pri Borovnici na Notranjskem,
Štrukelj Peter iz Semiča na Dolenjskem,
Teraninus Franc iz Gornjega Hotiča na Dolenjskem,
Živic Andrej iz Mavč v Vipavski dolini,
Žvanut Matija iz Trsta.

V drugem letu:

Dekleva Franc iz Britofa na Notranjskem,
Drašler Janez iz Borovnice na Notranjskem,
Fatur Matija iz Zagorja na Notranjskem,
Kobal Matej iz Vrhpolja v Vipavski dolini,
Tomšič Franc iz Ilirske Bistrice na Notranjskem.

Izmed prvoletnikov so bili razun Škerlja in Žvanuta vsi štipendisti, izmed drugoletnikov sta bila Dekleva in Tomšič plačujoča učenca, drugi pa štipendisti.

Štipendist Štrukelj je bil dné 27. januarija, Živic zaradi bolehnosti dné 25. oktobra iz zavoda odstranjen. Štipendist Teraninus zapustil je zavod dné 9. avgusta, to je pred začetkom tečaja za ljudske učitelje. Plačujoča učenca Gašper Škerlj in Matija Žvanut zapustila sta zavod, predno se je končalo šolsko leto.

Število štipendistov kakor tudi plačujočih učencev druglega leta se do konca leta ni nič spremenilo. Koncem šolskega l. 1881/2. bilo je toraj v šoli vsega skupaj le 7 učencev, namreč 2 v I. in 5. v II. letu.

Vedenje in dela učencev v šolskem letu 1881/2. bodi-si v šoli, bodi-si pri praktičnih opravilih so bila dovoljna, deloma še zelo dovoljna.

Učiteljsko osebje šolskega leta 1881/2. se je za enega učitelja pomnožilo. Razun vodje R. Dolenca, adjunkta G. Pirca in učitelja veronauka M. Kodra pod-

učeval je tudi učitelj ljudske šole na Slapu, Alojzij Lavrenčič proti nagradi letnih 150 gold., katero mu je dovolil sl. deželni zbor. Ta učitelj je podučeval v predmetih ljudske šole v prvem tečaju (številjenje, spisje, nemški jezik) in pa v petji v obeh tečajih. Zato pa se je podučevanje v geometričnem risanju odvzelo vodji in odkazalo adjunkt. Sicer pa je bil poduk ravno tako razdeljen kakor leta 1880/1. Poduk v petji pa se je moral popolnem opustiti, ker največ učencev ni imelo ne posluha, ne sposobnega glasú. Leta 1881/2. podučevalo se je tudi praktično in teoretično o sviloreji, in sicer z dobrim vspehom gledé pridobljenih svilnatih mešičkov, ne pa tako dobro gledé iztrženega denarja, ker ne le, da je bilo murbino perje, — ki se je večinoma moralo kupiti, — zaradi poškodovanja po toči in burji nenavadno drago, ni tudi svila imela nobene cene. Za 34 kilogramov najlepših mešičkov dobilo se je le 70 gld. 65 kr., s tem je plačano komaj perje in pa delo.

V šolskem letu 1881/2. se je vsled dovoljenja potrebne svote 400 gold. vršil na zavodu teoretično-praktični poduk za ljudske učitelje v dobi od 16. avgusta do vštetega 5. septembra, med katerim časom so učenci na počitnicah bili. Tega poduka se je vdeležilo 13 učiteljev — enega ni bilo — in so bili vsi v šoli popolnem preskrbljeni.

Adjunkt Pirc je — službeni pogodbi primerno — odpovedal službo, ter je izstopil dné 1. oktobra 1882 l., da je šel kot enoletni prostovoljec k vojakom. Na mesto njega je bil Andrej Lenarčič iz Vrhnike imenovan za adjunkta.

Učenci so imeli veliko priložnosti se praktično izuriti. Izvrševali so vsa jim potrebna in primerna dela, bodi-si na prostem ali pa pod streho; k tem zadnjim so še na novo prišla opravila v rastlinjaku (pomnožile so se cvetlice v posodah). V tehnični delalnici izdelaval se je jesih in žganje, sušilo se je različno sadje, kakor češnje, navadne češplje, prunele, breskve.

(Dalje prihodnjič.)

Šolske stvari.

Letno zborovanje društev:

„Vdovsko učiteljsko društvo“; „Slovensko učiteljsko društvo“ in „Narodna šola“ v Ljubljani.

(Konec.)

Jako živahno debatiranje vzbudil je predlog gosp. Gaberščeka: Naj bi se po izgledu učiteljskih društev na Štajarskem tudi na Kranjskem osnovale tako imenovane podružnice „slov. učiteljskega društva“ v Ljubljani. Vdeležili so se več ali manj te debate gg. Lapajne, Žvagen, Kante, Anžlovar, Tomšič, Predika, Zarnik in Stegnar, in čula se je marsikaka dobra in modra misel. Ako se pa hoče trezno prevdariti, koliko dela, truda, opravil, pisarij itd., kako malo pa prostega časa sploh imajo učitelji, pritrdil bo vsak sledečim besedam: Slovenski učitelji imajo svoje glavno društvo v Ljubljani; tega naj se oklenejo vsi od prvega do zadnjega z dušo in telesom; v njegov prid in razvitek naj delujejo vsi, vsak po vsej svoji moči: čast bo to njim; društvo pa bo stalo krepko in ponosno kot košata slovenska lipa, v katere dobrodejni senci izvirali bodo studenci duševne izomike za učiteljstvo in blagi naš narod!

Volitev odbora dala je naslednji rezultat: gg. Praprotnik Andrej, Predika, Tomšič, Stegnar, Žumer, Govekar, Lapajne, Anžlovar in Brezovnik. *)

S primernim govorom gosp. predsednika in s trikratnimi burnimi „živio“- in „slava“-klicem na presvitlega vladarja sklene se zborovanje ob 2. popoldanski uri.

Skupni obed imeli so zborovajoči gg. učitelji to leto v Virantovi gostilnici. A odkazala se jim je bila v to mala, temna, nič kaj prijazna soba, da so sedeli na temnem kot slaniki v sodčku. Prihodnje leto naj bi bilo to drugače. V taki tesnobi je še duh nekako omejen.

Zborovanje tako koristnega, delalnega in skrbliivega društva „Narodna šola“ vršilo se je še le po obedu. Jako obžalovati je bilo, da ostalo je bilo za to tako pičlo časa, kakor Nemec rabi za take nagle in kratke razprave dober izraz „durchgepeitscht“. Iz tiskanega poročila, ki ga je zborovajočim razdelil in pojasnil vrli in neumorno delavni gosp. predsednik Stegnar, razvidelo se je, da je društvo imelo od 1. septembra l. 1882. do 1. septembra l. 1883. prihodkov 778 gold. 50 kr. **); stroškov pa 655 gold. 63 kr.

116 gosp. učiteljev in šol dobilo je od društva na tisoče knjig, pisank, risank, tablic, sploh: za šolo in poduk potrebnih reči. Na tisoče nedolžnih otroških src je bilo s tem oveseljenih; za napredek in izomiko našega naroda storjenega in doseženega je mnogo, mnogo: naj Bog dotičnim dobrotnikom vse to milostno tisočero povrne, njihova srca društvu tudi dalje naklonjena ohrani, pa tudi nove podpornike obudi! Zlasti pa želimo gg. predsedniku Stegnarju in tajniku ter blagajniku Močniku ljubo zdravje in telesno moč, da bi tudi še dalje v prid društva tako neumorno delovati zamogla, kakor dozda. On, ki nad zvezdami vlada, naj jima bo plačevalec za vse, kar storita v prid ubožne slovenske šolske mladine.

Račune so pregledali in potrdili gg. Žvagen, Potočnik in Levičnik.

Odbor ostal je neizpremenjen tudi za prihodnje leto. Udje njegovi so: gg. Stegnar, Praprotnik Andrej, Močnik, Tomšič, Žumer, Govekar, Podkrajšek, Borštnik in Praprotnik Franc.

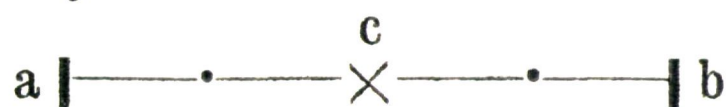
Z navdušenim slava-klicem na presvitlega vladarja Franc Jožefa I. sklenjeno je bilo tudi to zborovanje, in udje razšli so se koj zatem urno na vse strani, ker je večina zunanjih vdeležencev nameravala z večernimi vlaki zapustiti Ljubljano.

Kar je bilo že takoj o pričetku tega poročila omenjeno, ponovljeno naj bo tu še enkrat: prihodnje leto naj društva zborujejo zopet o bolj ugodnem času, to je, poprej! Tudi je en sam dan za ta posel premalo. Vsaj poldrugi dan odloči naj se v to. Debate prihajajo namreč od leta do leta znamenitnejše in živahnejše, in marsikateremu gosp. učitelju ponuja se ž njimi prilika, pokazati svoje zmožnosti, pa vaditi se parlamentarne izurjenosti. Upajmo toraj za prihodnje leto še več vneme, ter še bolj obilnega števila vdeležnikov. Na svidenje!

*) V odborovi seji 22. novembra volilo se je društveno načelnistvo. Izid volitve bil je naslednji: Predsednik gospod Praprotnik Andrej; podpredsednik gosp. Predika; zapisnikar gosp. Govekar; blagajnik gosp. Tomšič; knjižničar gosp. Stegnar. Vred.

**) Slava slavni ljubljanski hranilnici: darovala je tudi to leto društvu 200 gold.; znanstvena predavanja gg. profesorjev Wiesthaler, Šuklje in Senekovič dale so prihodka lepo svoto 108 gold. 40 kr. itd. Op. poroč.

Kako da to mislimo, pojasnila bodeta najbolj sledeča dva grafična primerljaja. Črta *a b* naj predstavlja ravno štiri metre dolgo steno, preko katere naj se trte za izgojo špalirja zasadi.

Ako od vsacega, ali ako od obeh koncev stene — tukaj črte — dva metra odbijemo, pridemo ravno v sredo črte, in to je tudi pravo, kajti za tako dolgo steno ni treba več kakor eno, oziroma dve trti vsaditi, in to ravno v sredo, torej na mesto križica *c*.

Črta *c d* predstavlja naj nam pa osem metrov dolgo steno, preko katere naj se tudi lep redni trtni špalir izgoji.

Ako od te črte štiri metre — na vsakem koncu dva — odbijemo, ostane nam še štiri metre prostora, in trte pridejo na znamenja križicev, ali še le na vsaki četrti kurentni meter. In zakaj tako? zato, ker ima, ali boljše rečeno, ker mora pri rednih nizkih špalirjih (le do 2 metra visocih) vsaka trta, kedar je dogojena, dva metra na desno in ravno toliko tudi na levo seči; pri rednih višjih špalirjih pa mora ena trta vsajene dvojice dva metra le na eno stran, druga pa zopet le dva metra na drugo seči.

Dogojena trta križica številke 2. segala bode toraj po tem takem pri nizkem špalirju do 0 ali črke *c* na levo, in do številke 4 na desno stran. Dogojena trta križica št. 6. segala bode pa v nizkem špalirju do št. 4. na levo, in do št. 8. ali do črke *d* pa na desno stran. Pri visokem špalirju segala bode pa ena trta dvojice št. 2. do 0 ali črke *c* na levo; druga dvojice pa do št. 4 na desno; in ena trta dvojice št. 6. zopet do št. 4. na levo, druga pa do št. 8. ali do črke *d* na desno stran. S čem in kako da trte tako daleč segajo, bomo uže pozneje videli.

Po določitvi prostorov za trte, pri kateri na nekoliko centimetrov sem ali tje se ve da ni gledati, pride saditev sama na vrsto in ta se vrši tako-le:

Ako je zid jako globokega temelja, in ako nima velike teže nositi, potem se stori najboljše, da se zdolg preko in tikoma njega meter širok in meter globok jarek izkoplje. Ako se je pa bati, da bi se zid posušiti utegnil, potem se stori boljše, da se le na mestih, kamor imajo trte priti, dober kubičen meter obsegajoče jame izkopljejo. Naj se uže na prvi ali drugi način za trte prostor napravi; vsadi se jih vedno enako, tako-le: na mesto, kamor imajo trte priti, se zatakne kako péd oddaljeno od stene — zida — dovolj dolge kole, to je toliko dolge, da sežejo še dober meter čez jarek ali jamo. K tako zataknjenim kolom se postavi trtne sajenice — bodi si neukoreničene ali ključce, ali pa ukoreničene ali bilfe — to pa ne naupik, ampak pošev nekoliko proti zidu uprte, in priveže se jih z beko (vrbo) h kolu. Ako so trtne sajenice krajše kakor globokost jarka ali jame, v katero se jih posaja, potem se mora jarek ali jamo z rahlo zemljo toliko zasuti, da postane ravno za prav globoka. Več kakor eno oko sajenice ne sme iz zemlje ven moleti, pa dobro je, ako se še to s pestjo zemlje zasuje. Tako bi bile trte pravilno vsajene.

Omeniti moramo pa še sledeče. Ravno tako, kakor se sadi trte v namen izgoje špalirja preko kake stene, sadi se jih tudi, ako se misli popolnem prosto stoječ špalir izgojiti, le v umestenju sajenic je nekoliko razločka za prosto stoječe špalirje, umesti se jih namreč ravno v središče jarka ali jame. Ako bi zemlja tam,

kamor se misli špalir zasaditi, določeno preslaba, to je, prepusta bila, potem se lahko s saditvijo tudi koj gnojitev spoji, to pa tako-le. Kedar so trte uže umeščene in h kolu povezane, natrosi se okolo njih (nikdar pa na nje! kajti trta ne sme z gnojem v direktno dotiko priti) toliko govejega ter uže dobro podelanega gnoja, kolikor si ga upa delavec h kratki v neških ali v košu prinesiti. Še boljše, kakor pravi gnoj, služi enako, toda v nekoliko večji meri porabljen mešani gnoj ali kompost. Umeščeni gnoj se dobro potlači ter zasuje.

V prvem letu ni s tako vsajenimi trtami družega opravka, kakor da se jih plevela proste drži, da se jih v slučajih hude suše zalije, in da se jim pognanke s pomočjo v vodi namočene slame, ali pa s pomočjo bičja h kolom priveže. (Dalje prih.)

Gospodarske izkušnje.

Da kokoši tudi pozimi nesejo.

Nek gospodar piše, da svojim kokošim daje včasih masti in da temu pripisuje, da njegove kokoši nesejo vso zimo. Napravi testo iz moke ali otrob in temu primeša prešičeve maščobe in druge mesne odpadke kuhinjske. Testo se posuši in potem v malih koscih daje kokošim. Marsikdo bo morebiti potrdil ta pomoček, ali pa ne bodo tako pridelana jajca predraga, je drugo vprašanje. Zato pa priporočamo našim gospodinjam, da rajše spravljajo jajca takrat, kedar jih je dosti in jih na prodaj dajo ob času zime, ko so jajca draga. — Kako se jajca spravljajo, povedali smo v „Novicah“ uže mnogokrat.

Da krompir, ki je moker ali žajfnat,

postane osipčen, se priporoča, krompir, predno se dene kuhat, vsuti k gorki peči, da se nekoliko časa suši. Po tem zgubi preobilno vlažnost, se lepo razkuha in postane okusen. To more poskusiti vsakdo, kdor krompir kuha.

Da se čebula spravlja ne izrašča,

priporoča se, obesiti jo za nekaj dni v dimnik. Pri tem čebula ne izgubi okusa, rast pa se vstavi in čebula ostane dolgo časa dobra za rabo.

Gospodarske stvari iz deželnega zbora kranjskega.

Posnetek iz letnega poročila vodstva deželne vino- in sadjerejske šole na Slapu za šolsko in gospodarsko leto 1881/2.

(Dalje.)

Počitnice so imeli učenci ob času tečaja za učitelje, to je, od 9. avgusta do 8. septembra. O veliki noči kakor tudi na koncu šolskega leta ni bilo počitnic.

Izleti. Dne 1. maja napravili so vodja, adjunkt in vsi učenci izlet (ekskurzijo) v Senožeče, pri kateri priliki so prav natanko ogledali ondoto, jako dobro opravljeno pivarno.

Javni izpit bil je dne 30. oktobra. Deželni zbor je zastopal gosp. deželni poslanec dr. Vošnjak, c. kr. kmetijsko družbo pa dekan vipavski, gosp. M. Erjavec.

Učni pripomočki pomnožili so se po naročenih časnikih, po knjigah društva „sv. Mohorja“ in „Maticе

slovenske“ in nekaterih družih knjigah; med temi je zlasti omeniti krasna knjiga: „Škodljivi in koristni mrčesi“ od Schmied-Göbelna, katera je stala 16 gold. Za učne pripomočke se je vsega skupaj izdalo 77 gold. 55 kr.

Šolsko orodje pomnožilo se je le s staro železno skrinjo za denar, katero je deželni odbor poslal.

Gospodarsko orodje pomnožilo se je tako-le: 1 majhen gospodarski voz samec (42 gold.), 1 železna sesavka za vodnjak na dvorišči (84 gold.), 1 lestvica za rastlinjak, 1 omarica, kjer se valé sviloprejke, 2 lestvici za voz, 2 polici za butelije, ena v tehnični delalnici, druga pa v kleti za steklenice, 1 brusni kamen s stajalom vred, sprednji del gospodarskega voza, 1 vrtna škarje, popolna oprava za konja s konjem vred, nekaj kuhinjskega orodja in slednjič kamnite podlage za sode v drugi vrsti vinske kleti, katere pa se še niso vse dodelale.

O šolskih zadevah se končno omeni še to, da se je podeljevanje hrane učencem v šolski režiji prav dobro obneslo; učenci dobivajo zdaj veliko boljše, zlasti pa več hrane, kakor le kedaj poprej.

Na tržaški razstavi, katere se je šola vdeležila z različnim vinom, žganjem in jesihom, dobila je srebrno medalijo.

Dela na zemljiščih bila so navadna vsakoletna dela, na novo se je nasadila edino le drevesnica na Mlacu in pa en kos vinograda v Magajnovcu. Vina se je zarad slane in ker je toča trikrat pobila, pridelalo prav malo, namreč 60 hektolitrov.

O priliki šeststoletnice je kmetijska družba napravila gospodarsko razstavo. Slapska šola je tudi poslala vina, katera so se točila na razstavi.

Ko je presvitli cesar obiskal razstavo in prišel do oddelka za slapsko šolo, pokušal je vino in se zlasti o belem „rulandecu“ prav pohvalno izrekel.

V predstojećem podali smo svojim čitateljem nekaj posnetka o vspešnem vplivanju slapške šole na vino- in sadjerejo naše dežele in izrekoma Notranjske. — Razgovarjali smo se o vplivu one šole tudi s posestniki samimi izrekoma z vinorejci vipavske doline in prav zadovoljni so nam potrdili, da se je vsa tamošnja vinoreja prestrojila po izgledu slapške šole, kmetovalci so poleg sprejetega podučevanja učiteljev videli z lastnimi očmi bogat sad tamošnje šolske vino- in sadjereje in pa kletarstva, in ravno izgled je oni nepremagljivi učenik, kateremu se ne more ustavljati nihče, ker z roko lahko prime svojo škodo, ako bi hotel še zaostajati memo drugih. Dobrodejen vpliv neposrednega podučevanja in živega izgleda pa nas pripelje tudi k potrebnosti

vinorejske šole za Dolenjsko.

S tem pa pridemo k predlogu poslanca prof. Fr. Šukljeja, da naj se osnuje na Dolenjskem niža kmetijska ali vsaj vino- in sadjerejska šola za Dolenjsko. — Gospod profesor, ki je stavil ta predlog, je slikal žalosten stan gospodarstva po dolenjski strani naše dežele z jako živo in prepričalno besedo. — Pritrdil mu bode v tem vsak, komur so razmere na Dolenjskem kolikaj znane. — Gorkeje podnebje Dolenjske dela jo sicer sposobno za pridelovanje grozdja in marsikatero vrsto žlahnega sadja, toda pri pridelovanju grozdja in sadja priznana so do zdaj večidel pravila umne vino- in sadjereje, enako tudi pri ravnanju z vinom in sadjem, vrh tega pa so zadnja leta nevihte in toča uničevale pogostoma kmetijske pridelke, davek zemljiški bil je previsok do zadnjega časa, železnica, za katero Dolenjska uže leta in leta prosi, ni se mogla še izprositi

do danes ne, vrh tega so pa še cesarske ceste v tem delu naše dežele tako nesrečno izpeljane, kakor nikjer drugod, tako da se po vsem tem res ni čuditi, ako je ta lepi del naše dežele do zdaj v gospodarskem oziru zeló zaostal. — Pomoči je tedaj treba na dve strani, in to gledé poljedelskega pridelovanja z izdatnim podučevanjem in izglednim gospodarstvom posebno v vino- in sadjereji, v drugi vrsti pa ob enem tudi z zboljšanjem cesta, in kar prej moč z železnico, katera bode lesovini in poljskim pridelkom dolenjske strani še le vrednosti dala, ker bo še le po tem tudi mogoče pridelke spečati.

To, upamo, da bodo pota, po katerih bode sedanja kmetijstvu prijazna vlada in pa enako kmetijstvu prijazna večina deželnega zbora kranjskega na pomoč prišla naši predolgo zanemarjeni Dolenjski.

(Dalje prihodnjič.)

Spomini

na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Z nekako majestetičnim ponosom prizibal se je bil parnik „Stambul“ v tržaško barkostajo. Preden se je vstavil, naznanil nam je voditelj Poljakov, preč. gosp. monsignor Stojalowski raz uzvišeno mesto, da popoldne ob 4. uri se bode opravljala v stolni cerkvi pri sv. Justu vskupna zahvalnica za srečno dovršeno morsko prevožnjo in nekaljeno povrnitev na zemljo naše splošne avstrijske domovine. Na priliko na ravno onem mestu, odkjer nas je bil parnik „Stambul“ v jutro 28. rožnika odpeljal proti daljni Italiji in Rimu, vstavil se je zopet; sidra spuščena so bila med glasnim ropotom v globočino morja, od „Molo“ vravnal se je mostič na parnik, raz kateri smo jeli zdajci vreti kot mravlje. Hvala Bogu! med prvimi bil sem zopet jaz.

Ravno zvonilo je poldne. V toliki gnječi — bilo nas je samih romarjev nad pet sto — pozgubili smo se bili s tovarši mojega kraja, gnječa na „Molo“ pa tolika, da jih nisem zamogel najti. Odpravil sem se toraj koj sam in peš ven v Rojano, kjer me je moj velečenjeni rojak in župnik gosp. Tom. Taler prav prijazno in gostoljubno sprejel. Čutil sem se pri njem kakor uže doma. Odložil sem svojo prtljago, za silo osnažil si obleko, vmes pa odgovarjal predragemu mladinskemu tovarišu gosp. župniku na tisoč vprašanj. Med tem priredjen je bil dobro-okusen obed, ki se je jako prilegal.

Po obedu bi se bil rad nekoliko odpočil; pa za to ni bilo veliko časa. Zahvalnice v stolni cerkvi hotel sem se namreč vdeležiti na vsak način; dolžnost za dvojno srečno morsko prevožnjo in za tako daljno srečno popotovanje vezala nas je vsa k temu. Razun nekega Hercegovinca namreč, ki je v Rimu nekaj bolehal, nismo vkljub velikega števila romarjev slišali, da bi se bil v zdravstvenem oziru — izvzemši pičlo število od morske bolezni napadenih — kdo imel kaj posebnega potožiti. Spoznati smo morali vsi, da v resnici ves čas pospremljevala nas je očitvidna božja pomoč, in da je Bog vslišal one, ki so nam želeli srečen pot.

Kmalu približal se je bil čas, da sem se podal iz Rojane nazaj proti mestu in proti stolnici sv. Justa, katera stoji, kakor je mnogim morda znano, zeló vzvišena ter gori v neposredni bližavi trdnjave. Ker je solnce silno pripekalo, in sem bil zeló utrujen, peljal sem se s fijakerjem dol v mesto in do kraja, kjer se prične pot vzdigovati strmo gor proti stolni cerkvi. Ko